

PATVIRTINTA

Mykolo Romerio teisės mokyklos
Tarptautinė ir Europos Sąjungos teisės
instituto 2019 m. birželio 20 d.
posėdyje
Protokolo Nr. 1TESTI-10

TARPTAUTINĖS TEISĖS PROGRAMA

Įvadas

Tarptautinės teisės programa skirta Mykolo Romerio universiteto Mykolo Romerio teisės mokyklos papildomų studijų studentams.

Programa susideda iš dviejų dalių: pirmoje dalyje išdėstyti tarptautinės viešosios teisės klausimai. Antroje dalyje, nagrinėjami tarptautinės privatinės teisės klausimai. Kurso tikslas – supažindinti studentus su tarptautine teise, kaip tarptautinių santykių, susiklostančių tarp valstybių, tarptautinių organizacijų ir kitų tarptautinės bendrijos narių, reguliavimo priemone, atskleisti jos pagrindinius bruožus ir specifiką, analizuojant tarptautinės viešosios teisės ypatybes (subjektų, šaltinių, principų, teisės normų kūrimo ypatybes), santykį su nacionaline teise bei tarptautinės atsakomybės sampratą. Taip pat šio kurso tikslas – supažindinti studentus su specialiomis tarptautinės viešosios teisės sritimis – tarptautine sutarčių teise, tarptautine jūrų teise, tarptautine humanitarine teise, tarptautine žmogaus teisių teise, diplomatine ir konsuline teise.

Kurso metu studentai supažindinami ir su tarptautinės privatinės teisės problematika. Kurso metu atskleidžiami pagrindiniai tarptautinės privatinės teisės reguliavimo metodų bruožai bei specifiką. Kurso tikslas yra supažindinti studentus su bylų, turinčių tarptautinį (užsienio) elementą, teisingumo specifiką, tarptautinio bendradarbiavimo civilinėse bylose klausimais, taikytinos teisės nustatymo problematika bei užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo tvarka.

Tarptautinės teisės kursui papildomų studijų studentams skiriama 20 valandų paskaitoms ir 12 valandų seminarams, iš kurių Tarptautinei viešajai teisei skiriama 10 valandų paskaitoms ir 6 valandos seminarams, Tarptautinei privatinei teisei skiriama 10 valandų paskaitoms ir 6 valandos seminarams. Kurso apimtis - 6 ECTS kreditai.

Išklausęs kursą studentas turi žinoti esminius tarptautinės viešosios ir tarptautinės privatinės teisės reguliavimo principus, sugebėti identifikuoti tarptautinės teisės problemas ir galėti pasiūlyti jų sprendimo variantus, taikant tarptautinės teisės normas. Kurso metu įgytos žinios turi suteikti galimybę studentui toliau savarankiškai gilintis į atskiras specialiąsias tarptautinės teisės sritis.

Kursas dėstomas lietuvių kalba.

I DALIS

TARPTAUTINĖ VIEŠOJI TEISĖ

1 tema. Tarptautinės teisės sąvoka, šaltiniai ir sistema

Tarptautinė teisė kaip ypatinga teisės sistema. Specifinis reguliavimo dalykas. Tarptautinių teisinių santykių subjektų; tarptautinės teisės normų kūrimo proceso ir įgyvendinimo ypatybės, jų užtikrinimo metodai.

Šiuolaikinė tarptautinė teisė. Tarptautinės teisės esmė. Tarptautinės teisės ypatybės. Tarptautinių teisės normų kūrimas. Valstybių valios derinimo teorija.

Tarptautinės teisės šaltiniai. Tarptautinis susitarimas. Tarptautinis paprotys. Tarptautinio susitarimo ir tarptautinio papročio sąveika. Bendrieji teisės principai. Teismų sprendimai ir tarptautinės teisės doktrina kaip tarptautinės teisės šaltinis. Tarptautinių organizacijų rezoliucijos. Vienašaliai aktai. Tarptautinių konferencijų aktai.

Bendroji tarptautinė teisė. Tarptautinės teisės normų hierarchija. *Jus cogens* normos.

Tarptautinė viešoji teisė ir tarptautinė privatinė teisė. Kolizinės normos. Atskyrimas, sąveika ir raidos tendencijos. Tarptautinė viešoji teisė ir Europos Sąjungos teisė.

2 tema. Tarptautinės ir valstybių vidaus teisės santykis

Šiuolaikinės teorijos apie tarptautinės teisės ir valstybės vidaus teisės santykį. Dualizmas ir monizmas.

Tarptautinės teisės normų ir valstybės vidaus teisės normų santykis pagal tarptautinę teisę. Valstybės teisė nustatyti pagal savo jurisdikciją tarptautinės teisės įgyvendinimo priemones. Valstybės vidaus teisės ir tarptautinės teisės normų santykis pagal valstybės vidaus teisę. Šio klausimo sprendimo būdai įvairių valstybių įstatymų leidyboje. Tarptautinės ir valstybinės vidaus teisės santykis Lietuvos įstatymų leidyboje ir teismų praktikoje.

Valstybės vidaus teisės vaidmuo tarptautinės teisės funkcionavime. Tarptautinės teisės įgyvendinimo per valstybės vidaus teisę būdai: transformacija, inkorporacija, nuoroda ir kt.

3 tema. Pagrindiniai tarptautinės teisės principai

Pagrindinių tarptautinės teisės principų sąvoka. Šių principų sistema. Dokumentai, įtvirtinantys pagrindinius tarptautinės teisės principus. Ypatinga JTO įstatų vieta. JTO 1970 m. Generalinės Asamblėjos deklaracija dėl tarptautinės teisės principų. 1975 m. Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto reikšmė. Pagrindiniai tarptautinės teisės principai.

Valstybių suverenios lygybės principas. Jo istorinė raida. Principo turinys. Juridinė ir faktinė valstybių lygybė. Valstybės imunitetas nuo kitos valstybės jurisdikcijos.

Nesikišimo į kitų valstybių vidaus reikalus principas. Valstybės vidaus kompetencijos sąvoka. Nesikišimo principas ir priemonės, taikomos pagal JTO Saugumo Tarybos rezoliucijas. Tarptautinių ginčų taikaus sprendimo principas. Principo turinys ir jo taikymas. Taikaus ginčų sprendimo būdai.

Jėgos arba grasinimo jėga nenaudojimo principas. Šio principo įtvirtinimas. 1928 m. Paryžiaus paktas (Kellog'o – Briant'o paktas). JTO įstatai. Šio principo turinys. Jėgos sąvoka ir apibrėžimo problemos. Agresijos sąvoka. Išimtyms iš jėgos ir grasinimo jėga nenaudojimo principo (teisėtas ginkluotos jėgos panaudojimas). Savigyna. Preventyvos savigynos problema ir sąlygos. Kova dėl tautos išsilaisvinimo. Saugumo Tarybos sprendimas. Tarptautinės humanitarinės intervencijos problema.

Tautų lygiateisiškumas ir apsisprendimas. Šio principo įtvirtinimas. Jo turinys. Tautų teisė į apsisprendimą ir suverenitetas. Secesija tarptautinėje teisėje.

4 tema. Šiuolaikinės tarptautinės teisės subjektai

Tarptautinės teisės subjekto sąvoka. Tarptautinės teisės subjektiškumo turinys. Tarptautinės teisės subjekto teismo ir veiksmo ypatybės. Tarptautinės teisės subjektų rūšys. Funkcinis subjektiškumas.

Valstybė kaip tarptautinės teisės subjektas. Valstybės požymiai. Valstybės suvereniteto sąvoka ir požymiai. Suverenitetas ir valstybės vidaus kompetencija. Valstybių - tarptautinės teisės subjektų rūšys.

Valstybių pripažinimas. Teisinės pasekmės ir pripažinimo reikšmė. Konstitucinė ir deklaracinė pripažinimo teorijos. Pripažinimo rūšys ir formos. Pripažinimas *de jure* ir pripažinimas *de facto*. Lietuvos Respublikos pripažinimas. Vyriausybių, kovojančios ir sukilusios šalies, kovojančios nacijos ir pasipriešinimo organizacijos pripažinimas.

Tarptautinių organizacijų teisinis subjektiškumas. Tarptautinių organizacijų subjektiškumas pagal tarptautinę ir nacionalinę teisę.

Tautų, kovojančių už savo nepriklausomybę, teisinis subjektiškumas..

Individuų ir tarptautinių kompanijų tarptautinio teisinio subjektiškumo problema.

5 tema. Tarptautinių sutarčių teisė

Sutarčių teisė tarptautinės teisės sistemoje. 1969 m. Vienos konvencija dėl tarptautinių sutarčių teisės. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymai.

Sutarčių sudarymo šalys. Teisė dalyvauti universaliose ir kitose sutartyse. Institucijos, atstovaujančios šaliai sudarant sutartį. Dalyvavimas sutartyje ir tarptautinis pripažinimas. Sutartis ir trečiosios šalys.

Sutarčių sudarymas. Įgaliojimai. Teksto priėmimas. Konsensusas. Teksto autentiškumo nustatymas. Pasirašymas ir jo rūšys. Ratifikavimas. Tvirtinimas. Prijungimas. Daugiašalių sutarčių išlygos. Teisinės išlygų pasekmės. Depozitaras ir jo funkcijos. Sutarties įsigaliojimas. Jos laikino panaudojimo galimybė. Pataisos ir pakeitimai. Publikavimas. Sutarčių registracija.

Sutarties forma ir sudėtis. Preambulė, pagrindinė dalis, baigiamoji dalis. Sutarčių kalbos. Autentiški tekstai. Sutarčių pavadinimai. Priedai.

Sutarčių galiojimas. Principo "kiekviena sutartis turi būti sąžiningai vykdoma" esmė. Valstybės vidaus teisė ir sutarčių vykdymas. Sutarčių veikimas laike ir erdvėje. Sutarčių įgyvendinimo tvarka.

Sutarčių aiškinimas. Aiškinimo rūšys: oficialusis (autentiškas) ir neoficialusis (neautentiškas). Pagrindinės aiškinimo taisyklės: sąžiningumas, terminų esmė, sutarties kontekstas, objekto vaidmuo ir sutarties tikslai.

Absoliutaus negaliojimo priežastys: prievarta, prieštaravimas bendrosioms tarptautinės teisės imperatyvinėms normoms. Santykinai negaliojančios sutartys: klaida, apgaulė, papirkimas, valstybės įstatymais nustatytos sutarčių sudarymo tvarkos pažeidimas. Absoliutaus negaliojimo pasekmės.

Tarptautinių sutarčių pabaiga. Laiko pabaiga. Vykdytas. Denonsavimas. Anuliavimas. Nutraukimas arba sustabdymas dėl sutarties pažeidimo. Vykdyto negalimumas. Aplinkybių pasikeitimas. Naujos tarptautinės teisės imperatyvinės normos atsiradimas. Sutarčių veikimo nutraukimo arba sustabdymo pasekmės.

Karo veiksmų įtaka sutartims. Sutarties galiojimo atkūrimas.

6 tema. Tarptautinė teisinė atsakomybė

Tarptautinės teisinės atsakomybės sąvoka. Atsakomybės instituto vaidmuo tarptautiniuose santykiuose. Tarptautinės teisės komisijos valstybių atsakomybės straipsniai (2002 m.) Pirminės ir antrinės teisės normos.

Valstybių tarptautinė teisinė atsakomybė. Tarptautinės teisės pažeidimas: sąvoka ir elementai.

Veikos priskyrimas valstybei. Valstybės atsakomybė už privačių asmenų veiksmus. Teherano įkaitų byla (JAV prieš Iraną);

Tarptautinių pažeidimų klasifikacija. Kaltė ir valstybių atsakomybė.

Galimybė reaguoti į tarptautinės teisės pažeidimą. Atsakomosios priemonės. Retorsijos. Reparacija. Restitucija. Kontribucija. Satisfakcija. Ekonominė prievarta.

Aplinkybės, pašalinančios veikos neteisėtumą. Atvejai, kai šiomis aplinkybėmis remtis neleidžiama.

Atsakomybė už dėl teisėtos veiklos kilusią žalą. Jos pagrindas. Atsakomybės už teisėtos veiklos žalingas pasekmes prevencijos principai.

Fizinių asmenų tarptautinė baudžiamoji atsakomybė. Tarptautinis Baudžiamasis Teismas. Teisinis statusas. Struktūra, funkcijos, kompetencija. Jurisdikcijos papildomumo principas. Nusikaltimų, už kuriuos fiziniams asmenims taikoma baudžiamoji atsakomybė, grupės. Atsakomybė už agresiją, genocidą, karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui.

7 tema. Žmogaus teisių apsauga tarptautinėje teisėje

Pilietybė ir jos reikšmė šiuolaikiniuose tarptautiniuose santykiuose. Tarptautinis teisinis pilietybės reguliavimas. Dviguba pilietybė. Efektyvios pilietybės principas. *Nottebohm* byla (Lichtenšteinas prieš Gvatemalą). Tarptautinės sutartys dėl pilietybės. Diplomatinė gynyba ir jos sąlygos.

Universali žmogaus teisių apsauga. 1948 m. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija; 1966 m. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas (ICCPR); 1966 m. Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas (ICESCR); 1965 m. Konvencija dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo (CERD); 1978 m. Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW); 1989 m. Vaiko teisių konvencija (CRC); 1984 m. Jungtinių Tautų konvencija prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą (CAT). Šių dokumentų įgyvendinimo mechanizmai.

Regioninė žmogaus teisių apsauga. 1950 m. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir jos papildomieji protokolai. Europos Žmogaus Teisių Teismas. Kompetencija, struktūra, peticijų priimtumo kriterijai, sprendimų įgyvendinimas.

8 tema. Diplomatinė ir konsulinė teisė

Diplomatijos sąvoka, diplomatijos raida. Diplomatinės ir konsulinės teisės sąvoka.

Tarptautinės diplomatinės ir konsulinės teisės konvencijos. Lietuvos Respublikos įstatymai diplomatinės ir konsulinės teisės srityje.

Valstybių užsienio santykių institucijos. Parlamentas, valstybės vadovas, vyriausybė, Užsienio reikalų ministerija kaip bendros kompetencijos tarptautinių santykių institucija. Kitų ministerijų ir įstaigų vaidmuo. Tarptautinių santykių tarnybos užsienyje. Diplomatinės atstovybės. Konsulatai. Valstybių atstovybės prie tarptautinių organizacijų. Tarptautinių santykių laikinosios tarybos.

Diplomatinės atstovybės. Jų sudėtis, struktūra, funkcijos. Diplomatinių atstovų klasės ir diplomatiniai rangai. Diplomatinis korpusas.

Diplomatinių atstovų skyrimo ir atšaukimo tvarka. Agremanas, įgaliojamieji ir atšaukiamieji raštai. Diplomatus pareigos buvimo valstybėje.

Diplomatinės atstovybės privilegijos ir imunitetas. Diplomatinio personalo asmeninės diplomatinės privilegijos ir imunitetas.

Konsulatai. Konsulinių atstovybių funkcijos. Konsulų klasės. Konsulų skyrimo ir atšaukimo tvarka. Konsulinis patentas ir egzektvūra. Konsulinė apygarda. Konsulinės privilegijos ir imunitetas. Konsulinis korpusas. Diplomatinių atstovybių konsuliniai skyriai.

9 tema Tarptautinė jūrų teisė

1958 m. Ženevos jūrų teisės konvencijos. 1982 m. JTO Jūrų teisės konvencija.

Jūrų vidaus vandenys. Jūrų vidaus vandenių teisinis režimas. Užsienio laivų įplaukimas į jūrų uostus.

Teritorinė jūra. Teritorinės jūros priklausymas valstybės suverenitetui. Teritorinės jūros plotis. Teritorinės jūros teisinis režimas. Taikaus prekybinių laivų praplaukimo teisė. Užsienio karinių laivų praplaukimo klausimas.

Gretutinė zona. Jos sąvoka ir teisinis režimas.

Atviroji jūra. Atvirosios jūros laisvės principas. Jos sąvoka, raida ir reikšmė. Bendrosios atvirosios jūros laisvės.

Išskirtinė ekonominė zona. Sąvoka, režimas, jo ypatybės.

Kontinentinis šelfas. Jo sienos ir režimas.

10 tema. Tarptautinė humanitarinė teisė

Tarptautiniai ginkluoti konfliktai. Netarptautinio pobūdžio ginkluoti konfliktai. Humanitarinės teisės taikymas.

Tarptautiniai teisės aktai, reglamentuojantys elgesį su karo aukomis. Ženevos teisė. 1949 m. Ženevos konvencijos dėl karo aukų apsaugos ir jų 1977 m. papildomi protokolai. Tarptautinės teisės aktai, ribojantys karo vedimo metodus ir būdus.

Kombatanto sąvoka. Reguliariosios ir nereguliariosios ginkluotos pajėgos. Partizanai. Samdiniai.

Tarptautinio Teisingumo Teismo rekomendacinė nuomonė dėl grasinimo branduoliniu ginklu ir jo panaudojimo teisėtumo

L I T E R A T Ū R A

I. Vadovėliai

1. Akehurst M., Malanczuk P. Šiuolaikinės tarptautinės teisės įvadas. V., 2000.
2. Evans M. (ed.) International Law. Oxford, 2006.
3. Jakulevičienė L. Tarptautinių sutarčių teisė. V., 2011.
4. Katuoka S. Tarptautinė jūrų teisė. V., 1997.
5. Petrauskas Z. Diplomatinė teisė. V., 2003.
6. Petrauskas Z. Konsulinė teisė. V., 2007.
7. Shaw M. N. International Law. Cambridge, 2008.
8. Vadapalas V. Tarptautinė teisė. V., 1998.

II. Specialioji literatūra

1. Katuoka S. Tarptautinės teisės šaltiniai. Vilnius : Registrų centras, 2013.
2. Brownlie I. Principles of Public International Law. Oxford, 2008.
3. Crawford J. The Law of International Responsibility (Oxford Commentaries on International Law). Oxford, 2010.
4. Čilinskas K., Jočienė D. Žmogaus teisių apsaugos problemos tarptautinėje ir Lietuvos Respublikos teisėje. V., 2005.
5. Čiočys P. Tarptautinė humanitarinė teisė, V., 2002.
6. Churchill, Robin Rolf. The Law of the Sea. Manchester, 1999.
7. Denza, Eileen. Diplomatic Law :A Commentary On The Vienna Convention On Diplomatic Relations. Oxford, 2008.

8. Gailiūtė D. Jarašiūnas E. ir kt. Žmogaus teisių apsaugos institucijos. V., 2009.
9. Gray, Christine D. International law and the use of force. Oxford, 2008.
10. Jočienė D. Europos žmogaus teisių konvencijos taikymas užsienio valstybių ir Lietuvos Respublikos teisėje. V., 2001.
11. Kälin W., Künzli J. The Law of International Human Rights Protection. Oxford, 2011.
12. Mamontovas A. Valstybių sudarytų tarptautinių sutarčių kolizijos ir jų sprendimo būdai: daktaro disertacija. V., 2012.
13. Merrills J.G. International Dispute Settlement. Cambridge, 2005.
14. Reid Karen. A Practitioner's Guide to the European Convention of Human Rights. London, 2007.
15. Simma B. ir kt. The Charter of the United Nations: A Commentary (Oxford Commentaries on International Law). Oxford, 2012.
16. Vadapalas V., Jočienė D. Nevyriausybinės organizacijos tarptautinėje ir Europos Sąjungos teisėje. V., 2001.
17. Villiger, M. E. Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. Brill, 2009.
18. Žalimas D. ir kiti. Tarptautinės organizacijos. V., 2001.
19. Žilinskas J. Nusikaltimai žmoniškumui ir genocidas tarptautinėje teisėje bei Lietuvos Respublikos teisėje, V., 2003.

Tinklalapiai:

www.imf.org;
www.miga.org
www.un.org

www.itto.org
www.icsid.org

www.unctad.org
www.wto.org

www.ibrd.org
www.ifa.org

II DALIS

TARPTAUTINĖ PRIVATINĖ TEISĖ

1 tema. Tarptautinės privatinės teisės sąvoka, šaltiniai. Concept and sources of Private International Law

Tarptautinės privatinės teisės samprata, dalykas, vieta teisės sistemoje: tarptautinė privatinė teisė siaurąja ir plačiąja prasme. Tarptautinės privatinės teisės reguliavimo metodai.

Tarptautinės privatinės teisės santykis su kitomis teisės šakomis: tarptautinės privatinės teisės ir tarptautinės viešosios teisės santykis, tarptautinės privatinės ir civilinės teisės santykis.

Tarptautinės privatinės teisės istorija.

Tarptautinės privatinės teisės šaltiniai: tarptautinės sutartys, Europos Sąjungos teisės aktai vidaus statutinė teisė, teismų ir arbitražų praktika, papročiai, teisės doktrina ir teisės principai.

Tarptautinės privatinės teisės šaltinių reikšmė ir hierarchija.

2 tema. Teismų jurisdikcijų kolizija. Court Jurisdiction

Teismų jurisdikcijos kolizijos samprata ir šaltinių apžvalga. Teismų jurisdikcijų kolizijos ir įstatymų kolizijos sąveika.

Bylų turinčių užsienio elementą, teisingumo specifika: teismo kompetencijos samprata, nacionalinio teisingumo nustatymo apribojimai, teisingumo nustatymo kriterijų klasifikacija.

Tarptautinis teisingumas pagal Europos Sąjungos teisę: bendrasis teisingumas, alternatyvusis teisingumas, apsauginis teisingumas, išimtinis teisingumas, sutartinis teisingumas, teisingumas šeimos bylose, teisingumas išlaikymo bylose.

Tarptautinis teisingumas pagal nacionalinę teisę: nacionalinio teisingumo taisyklės ginčo teisenoje, bendrosios nacionalinio teisingumo taisyklės, sutartinis teisingumas.

Jurisdikcijų konkurencija: *forum non conveniens* doktrina, *lis alibi pendens* doktrina.

3 tema. Taikytinos teisės nustatymas tarptautinėje privatinėje teisėje: bendrieji klausimai Determination of applicable law in Private International Law

Kolizinės normos: struktūra, rūšys. Pagrindinės kolizinės nuorodos: pilietybė, nuolatinė/įprastinė gyvenamoji vieta, prievolės įvykdymo vieta, kiti ryšiai. Kvalifikavimas tarptautinėje privatinėje teisėje.

Preliminarūs klausimai: *renvoi*, išskaidymas, kolizinių normų adaptacija, vidaus įstatymų kolizija: tarpsritinė ir tarpasmeninė įstatymų kolizijos. Užsienio teisės turinio nustatymas.

Probleminiai taikytinos teisės klausimai: atsisakymas taikyti užsienio teisę, viešosios tvarkos išlyga, imperatyvių normų tiesioginis taikymas, glaudžiausio ryšio išlyga. Įstatymų apėjimas tarptautinėje privatinėje teisėje.

4 tema. Taikytinos teisės klausimai atskirose teisinių santykių srityse. Determination of applicable law for particular legal relations

Asmenys: fizinio asmens teisiniam statusui taikytina teisė (fizinio asmens veiksnumas, teisnumas, pripažinimas nežinia kur esančiu ir paskelbimas mirusiu); juridinio asmens statusui taikytina teisė; valstybė kaip tarptautinės privatinės teisės subjektas (riboto imuniteto doktrina).

Sutartinės prievolės: susitarimas dėl taikytinos teisės, taikytinos teisės nustatymas nesant šalių susitarimo. Vienašaliams sandoriams ir vienašalėms prievolėms taikytina teisė. Sandorio formai taikytina teisė.

Nesutartinės prievolės: dėl padarytos žalos atsirandančioms prievolėms taikytina teisė. Susitarimas dėl taikytinos teisės nesutartinių prievolių srityje. Eismo įvykio metu padarytos žalos atlyginimui taikytina teisė.

Daiktinėms teisėms ir teisėms į nematerialųjį turtą taikytina teisė. Šeimos santykiams taikytina teisė. Santuokos sudarymo tvarkai ir sąlygoms taikytina teisė, sutuoktinių tarpusavio asmeniniams ir turtiniams santykiams taikytina teisė, gyvenimui skyrium ir santuokos nutraukimui taikytina teisė. Vaikų ir tėvų santykiams taikytina teisė: vaikų kilmės nustatymui taikytina teisė, vaikų ir tėvų tarpusavio asmeniniams ir turtiniams santykiams taikytina teisė. Išlaikymo prievolėms taikytina teisė.

5 tema. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir vykdymas Recognition and enforcement of foreign court and arbitral judgements

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimo samprata bei reikšmė. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo tvarka. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisę ir nesant tarptautinės sutarties ar Europos Sąjungos teisės akto.

Pagrindai, kuriais atsisakoma pripažinti užsienio teismo ar arbitražo sprendimą. Prieštaravimas viešajai tvarkai kaip pagrindas atsisakyti pripažinti užsienio teismo ar arbitražo sprendimą.

L I T E R A T Ū R A

I. Vadovėliai

1. Nekrošius V., Europos Sąjungos civilinio proceso teisė, Vilnius, 2009.
2. Bužinskas G., Grigienė J., Teisingumas tarptautiniame civiliniame procese :monografija, Vilnius, 2007.
3. Mikelėnas V. Tarptautinės privatinės teisės įvadas. Vilnius, Justitia, 2001.
4. Dicey, A. V., Dicey, Morris and Collins on the conflict of laws 14th ed., London, 2006.
5. Гетьман-Павлова, И. В., Международное частное право :учебник, Москва 2009.
6. Bogdan M., Concise introduction to EU private international law, Groningen : Europa Law Publishing, 2006.
7. Batiffol H., Lagarde P., Droit International Prive. 8th ed., Paris, 1993.
8. Bariatti St., Cases and materials on EU private international law, Oxford ; Portland (Or.) : Hart Publishing, 2011.

II. Specialioji literatūra

1. Žukas T., Einfluss der «Unidroit principles of international commercial contracts» und der «Principles of European contract law» auf die Transformation des Vertragsrechts in Litauen :eine rechtsvergleichende Studie unter besonderer Berücksichtigung der Schweizer Lehre und Praxis zur Auslegung des rezipierten Rechts, Bern : Stämpfli, 2011.
2. Plender R., The European private international law of obligations, London, 2009.
3. Dominas G., Mikelėnas V., Tarptautinis komercinis arbitražas. Vilnius, 1995.
4. Hagos konvencijos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje aiškinamasis pranešimas / parengė Paul Lagarde. - [Kaunas] : Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2004.

Tinklalapiai:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lt.htm

<http://www.unidroit.org/>

http://www.hcch.net/index_en.php?act=home.splash

<http://www.uncitral.org/>
